

Kulturminneåret
2009
i Bærum

Kulturminneåret 2009 i Bærum

Kulturminneåret 1997 var en lokal, regional og landsomfattende suksess, som vi ønsker å videreføre. Regjeringen har pekt ut 2009 som det nye kulturminneåret. Etter planen skal det arrangeres kulturminneår hvert tiende år etter dette.

Året 2009 ønsker regjeringen å stimulere til engasjement og oppmerksomhet rundt mangfoldet i kulturarven.

Dagliglivets kulturminner er valgt som tema, med to tilnæringsmåter eller innfallsvinkler: **kulturuttrykk på vandring og dokumentasjon av kulturminner.**

Bli med på våre månedlige vandringer.

I 2009 vil Bærum kommune gjennom månedlige vandringer og arrangementer sette fokus på kommunens mangfoldige og flotte kulturarv.

Vandringene har et bestemt kulturminne som mål og omviserne vil presentere steder av kulturhistorisk interesse underveis.

Vi gleder oss spesielt til å vise steder folk flest ikke har sett før, f eks Store Stabekk gård og skattene i kjeller og loft i "Slottet" på Ringstabekk. Arrangementene består av alt fra konserter, kåserier, foredrag og omvisninger til lokal fiskedag for store og små.

I forbindelse med de ulike vandringene vil du kunne velge om du vil delta på hele turen, møte ved alternativt møtested eller på endestasjonen. Se hver enkelt vandring.

Husk å kle deg i forhold til vandringens egenart, vær- og føreforhold. Ta gjerne med niste og noe å drikke.

Bli med å kåre Bærums kulturminne 2009

Bærum kommune ønsker å videreføre

"kulturminnestafetten anno 1997" ved å velge ut et kulturminne hver gang det arrangeres kulturminneår.

I 1997 ble "Homewood" valgt, Otto Sverdrups villa i Sandvika. Hva blir det i 2009? Send inn forslag til Bærum kommune, Natur- og idrettsforvaltningen, kulturvern, 1304 Sandvika eller på e-post:

liv.moe@baerum.kommune.no innen 1. april 2009.

Forslagene presenteres på Bærum kommunes nettsider www.markeringsaaribaerum.no/kulturminnearet2009, i Bæringen og i Budstikka i mai. Frist for avstemming, som foregår på nettsiden, settes til 1. juni.

Resultatet bekjentgjøres på Kulturminnedagen 2009, søndag 13. september i forbindelse med denne månedens vandring og på nevnte nettside.

Takk til alle som har bidratt til å skape et interessant program i Kulturminneåret.

God fornøyelse til alle vandrere!

Med vennlig hilsen

Bærum Kommune,

Kultursjefen og Natur- og Idrettsforvaltningen.

JANUAR

Lørdag 31. jan kl. 13

Oppmøte:

Gommerud gård, Gommerudveien 13C

Vandring:

Vandring fra Gommerud gård, forbi Slottet, verksskolen, Stortinget, til Verket og Ovnmuseet. Vi ser bl.a. hvordan arbeidere og verkseier bodde, samt industriens beliggenhet ved kraftkilden.

Omvisere: Randi Økern og John Bråthen

Beregnet ankomsttid Ovnmuseet kl 14.

Kl. 14.30 Offisiell åpning av Kulturminneåret i Staburskapellet

Kåseri ved Bernt Kristian Børresen
Konsert med Per Vollestad og Olav Jacobsen
Varighet ca. 1 time

Programmet er i samarbeid med Bærums Verk Senter

Månedens kulturminne: Gommerud gård

Gommerud var arbeiderbolig under Bærums Verk. Tunet består av bolighus for tre familier, uthus, vogn- og vedskjul og bryggerhus. Bygningene ble oppført etter at den opprinnelige Gommerud gård på samme eiendom brant på 1760-tallet. Restaurert i 2008 og 2009.

FEBRUAR

Lørdag 28. feb kl. 11

Oppmøte vandring:

Borggården, Bærum Rådhus i Sandvika.

Vandring:

Rådhuset, Finstadgården, Malmskrivergården, Stådegården, Gjestgiveriet til Didrik Munchs Pensionatskole, Gamle Drammensvei 196. Vi går derfra til Bærum musikk- og kulturskole på Sjøholmen.

Omviser: Harald Kolstad.

Oppmøte Fiskedag på Sjøholmen:

Bærum musikk- og kulturskole

Fiskedag for barn (0 - 12 år) kl. 11 - 14, start når du vil og fisk så lenge du vil. Fiskeutstyr kan lånes. Alle barn som deltar får diplom.

Fiskekonkurrans for ungdom (13 - 19 år) og voksne. Du kan starte mellom kl. 11 - 12, alt fiske avsluttes kl. 14, med påfølgende premieutdeling. Servering av pølser.

Øvrige aktiviteter

kl. 11-14.30 i Gul sal:

-Fluebinding ved Marit Kronen.

-Knivmaker Per Olsen lager kniver og viser ulike teknikker.

Kl. 13 Konsert med elever ved Bærum musikk - og kulturskole i Blå sal (ca 30 min).

Arrangementet er i samarbeid med Bærum sportsfiskere, Vestre Bærum sportsfiskere, Bærum jeger- og fiskeforening og Bærum musikk- og kulturskole.

Månedens kulturminne:

Munchs pensionatskole

Didrik Munchs pensionatskole flyttet i 1914 fra Hadeland til denne eiendommen, som ble kalt "Villa Fredheim" på Blommenholm.

Skolen var i drift fra 1914 til 1945. Bygningene fra 1874, med senere tilbygg, ligger inntil Kongeveien fra 1665 til Drammen og Kongsberg. Her lå det opprinnelig en skystasjon.

MARS

Søndag 29. mars kl. 11

(NB! Husk sommertid)

Oppmøte:

Løkke bro i Sandvika.

Vandring:

Fra Løkke til Hamang fabrikker, Albert Olsens smie og låseverksted "Cykelsmeden" i Bjørnegårdssvingen 27 og til Hamang Klekkeri, hvor vi regner med å være fremme ca. kl. 13.

Omvisere: Morten Merkesdal og Liv Frøysaa Moe.

Månedens kulturminne: Hamang Klekkeri

"Cykelsmeden" utviklet seg fra Albert Olsens smie og låseverksted.

Laks og ørret fanges i fisketrappa ved Franzefoss. Den gytemodne fisken strykes og rognen legges i Hamang Klekkeri. Den ferdige yngelen settes ut i elva igjen om våren. Slik kultiveres Sandvikselvas unike fiskestammer.

APRIL

Søndag 26. april kl. 11

Oppmøte:

Stabekk Stasjon

Vandring:

Fra Stabekk Stasjon, via Østre Stabekk, Kulturhuset Stabekk kino, Stabekkhøy, før vi fortsetter opp Ringstabbekkeveien til Ringstabbek hvor Statens husstellærer-skole holdt til.

Vi regner med å være fremme ved slottet ca. kl. 12.30. Her besøker vi det ærverdige slottet med klenodiene i kjeller og på loft.

Omviser

Månedens kulturminne: Slottet på Ringstabbek

Øvre Stabbek gård har røtter tilbake til middelalderen. Familien Ring kjøpte gården i 1839, derav navnet Ringstabbek.

”Slottet”, som er i nygotisk stil ble oppført i 1851, etter arkitekt H.E. Schirmers tegninger.

I 1908 ble interiøret bygget om for å huse ”Statens lærerindeskole i husstell”.

”Slottet” sammen med stabburet, deler av skolebygget og deler av landskapsparken ble fredet i 2003. Bygget eies i dag av Optimo as og leies ut til møter og selskaper.

Vi takker Optimo AS for å åpne ”Slottet” for oss.

MAI

Søndag 10. mai kl. 11

Oppmøte:

Steinskogen p-plass, Gamle Ringeriksvei 155

Vandring:

Fra Steinskogen via Godthåb, Skotta Søndre, Kristi Rolighet (Gerhardsens hytte) til "Seljefløyten" der Skredsvisig malte sitt kjente motiv "Gutten med seljefløyten", og videre Kalkstien til Samvirkemuseet.

Vi regner med å være fremme ved Samvirkemuseet ca. 12.30, hvor det blir servert kaffe og bakervarer.

Omvisere: Harald Kolstad og Stein Halvorsen

Alternativt oppmøte:

Samvirkemuseet, Dr. Høsts vei 35 ca. kl. 12.30 (åpent fra kl 11)

Omvisning i Samvirkemuseet ca. kl. 13 ved Stein Halvorsen

**Månedens kulturminne:
Samvirkemuseet**

Samvirkemuseet ble stiftet av Norges Kooperative Landsforening i 1964. Her kan man oppleve krambu av gammel type med butikkutstyr og varer av alle slag. Butikkbygningen ble oppført i 1867 på Arna ved Bergen og er flyttet hit til Samvirkeskolens tidligere eiendom.

Arrangementet er i samarbeid med Samvirkemuseet, Coop.

JUNI

Lørdag 6. juni kl. 10-15

WØYENDAGEN

Wøyendagen er en husflids- og kulturmønstring lokalisert i et av kommunens sentrale kultursentra.

Oppmøte:

Ved hovedinngangen til Vinkelgården på Wøyen, Gamle Lommedals vei 37.

Kl.12 Vandring:

Vi rusler rundt på området og blir kjent med byggene og området, hvor tre av husene er fredet. Stedet har en interessant historie.

Vi viser også stedet der det i fjor ble funnet spor etter et 40 meter langt langhus fra yngre jernalder.

Omviser: Harald Kolstad.

Foredrag i Bærum Husflidsforenings bygning ca. kl 12.30

Foredrag om arkeologenes arbeid og funnene på Wøyen i 2008 ved arkeolog Inger M. Berg Hansen fra Kulturhistorisk museum.

Månedens kulturminne: Jernalderhus på Wøyen gård

I 2008 ble restene etter flere hus fra eldre jernalder på Wøyen gravd ut.

Dette er spor etter det eldste gårdsbruket i kommunen.

Det ene huset var 40 meter langt.

Arrangementet er i samarbeid med Bærum Husflidsforening

Bærum husflidsforening er landets største husflidslag med 650 medlemmer.

Foreningen arbeider for å ivareta gamle husflidstradisjoner og har som formål å fremme interessen for husflid.

Bærum Husflidsforening holder til på Wøyen.

JULI

NB! Søndag 28. juni kl. 12

PILEGRIMSVANDRING

Oppmøte:

Ved hovedinngangen til Haslum kirke.

Besøk Haslum kirke kl. 12 til noen samlende ord før vandringsstart.

Vandring:

Fra Haslum kirke over Øverland bro, Øverland gård, Holen (tufter etter jernaldergård) til Nygård og Muren, og over Skriverberget til Lommedalen.

Husk å ta på dere godt fottøy, da vandringen går gjennom skogen og på stier.

Omvisere: Pilegrimsledens Venner.

Det blir fellestransport fra Lommedalen og tilbake til Haslum kirke. Turen tar totalt ca. 4 timer.

Månedens kulturminne: Haslum kirke

Steinkirke i romansk stil, datert til slutten av 1100-tallet.

Opprinnelig anneks under Asker kirke.

Bygget om fra langkirke til korskirke i middelalderen, ombygd i 1853 og restaurert i 1924. I over 800 år har generasjoner satt sine spor i Haslum kirke.

De som ønsker kan starte dagen med gudstjeneste i Haslum kirke kl. 11.

Arrangementet er i samarbeid med Pilegrimsledens Venner og Haslum kirke.

AUGUST

Søndag 23. aug kl. 11

Oppmøte:

Store Stabekk gård, Gamle Drammensvei 80, Stabekk

Vandring:

Vi rusler rundt på området og blir kjent med byggene og historien.

Omviser:

Mona Lorange Haaverstad

Månedens kulturminne: Store Stabekk gård

Trolig den første gården som ble ryddet på Stabekk, med røtter tilbake til vikingtiden.

I middelalderen hørte gården til Hovedøya kloster, mens den fra 1874 har vært i Lorange-familiens eie.

Våningshuset og låven er datert til 1670.

**Arrangementet er i samarbeid med
Naturvernforbundet i Bærum**

SEPTEMBER

Søndag 13. sept kl. 11

KULTURMINNEDAGEN

Oppmøte:

Pinsekirken, Elias Smiths vei 13, Sandvika

Vandring:

Fra Pinsekirken langs deler av den gamle Kjørbo allé via fortellerstedet i anledning Fortelleråret 2009 og videre til Kjørbo gård.

Pinsekirken fra 1890 var opprinnelig en gave til Tanum menighet fra fru Elise Brodtkorb på Kjørbo gård. Den ble vigsløst til kirke i 1921.

Hovedbygningen på Kjørbo gård er nylig totalrestaurert og nydelig tilbakeført i interiøret. DVD om H.C.Andersens besøk på Kjørbo gård i 1871 kan lånes på Bærums biblioteker.

Oppmøte Kjørbo:

Vi er fremme ved hovedinngangen på Kjørbo gård, Kjørboveien 10A ca. kl.12.30 omvisning.

Vi takker Entra Eiendom AS for å åpne Kjørbo gård for oss.

Bærums kulturminne 2009

Denne dagen kunngjøres resultatet av avstemningen "Bærums kulturminne for 2009". Vinneren blir også månedens kulturminne for september.

For mer informasjon se side 3.

OKTOBER

Søndag 11. okt kl. 11

Oppmøte:

Radisson SAS Park Hotell, Fornebuparken 7

Vandring:

På nye veifar i historiske omgivelser fra den gamle til den nye parken på Fornebulandet: Fornebu hovedgård, Kyststien, Nansenparken, Sjøflyhavna til Villa Hareløkken og tilbake til hotellet. Vi stopper for en forfriskning på Sjøflyhavna.

Omviser: Øyvind Wee

Månedens kulturminne: Fornebu sjøflyhavn

I 1934 kjøpte Oslo kommune 915 mål på Fornebulandet for å anlegge flyplass. Det ble bygget både en sjøflyhavn og en vanlig lufthavn som åpnet i 1939. Sjøflyhavna i funksjonstil fra 1948 er under restaurering og vil stå klar sommeren 2009.

NOVEMBER

Søndag 8. nov kl. 11

Oppmøte:

Sletta under Skuibakken, Skuiløkka 13

Vandring:

Start i hesteskoen i Skuibakken, opp langkroken til Jarenplatået, følger kultursti til Hansebakke, videre til Kveisebråten, opp til Risfjellkastet, ned til Lindbråten, over Kleiva til Skuibakken, for å oppleve dagens landbruk i markas randzone med husmannsplasser, rydningsrøyser, sag, mm, samt skjerp og kølabonner som kan knyttes til Bærums Verks virksomhet. Det blir bål plass med servering av kaffe underveis. Ta med mat som kan varmes over åpent bål. Kle deg etter vær og føreforhold.

Omviser: Harald Kolstad.

Arrangementet er i samarbeid med:
Skui vel,
Skuibakkens Venner,
Asker og Bærum historielag,
Bærum Natur og Friluftsråd.

Månedens kulturminne: Skuibakken

Hoppbakke på Skui, innviet i 1928 som en av verdens største og bratteste bakker. Ombygd og utvidet en rekke ganger. I Skuibakken er det arrangert en rekke norgesmesterskap, det siste i 1991 og verdenscuprenn i både 1981 og 1983. Riksantikvaren har foreslått at bakken blir fredet i kulturminneåret 2009.

DESEMBER

Søndag 6. des kl. 12

Kulturminneåret avsluttes

Oppmøte:

Tanum kirke til gudstjeneste i middelalderkirken.

Vandring:

Selvalgt atkomst langs middelalderveifarene til Tanum kirke. Dersom føreforholdene tillater det foreslås Haugsbakken og Tokerudkleiva.

Det blir servert noe varmt å drikke utenfor kirken

Kl. 12 Sognepresten inviterer til middelaldergudstjeneste

Kl. 13 Omvisning i Tanum kirke ved Anders llebekk

Kl. 13.30 Konsert med Trio Mediæval

Sopranene Anna Maria Friman, Torunn Østrem Ossum og Linn Andrea Fuglseth har gledet publikum med middelaldermusikk i over 10 år og er i 2009 nominert til en Grammy.

Månedens kulturminne:

Tanum kirke

Middelalderkirke i romansk stil fra 1100-tallet med kalkmalerier som betegnes som noen av de fineste i nordeuropeisk kunsthistorie. Opprinnelig anneks under Asker kirke. Bygget over gammelt kultsted fra eldre jernalder. Tanum kirke har tilhørt Bærums Verk.

Arrangementet er i samarbeid med
Tanum Vel og Tanum menighet

BÆRUM
KOMMUNE